

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ NAXÇIVAN BÖLMƏSİ

Azərbaycanda elmin inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlayan ümummilli lideri Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının geosiyasi vəziyyətini nəzərə alaraq 2002-ci il avqustun 7-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsinin yaradılması haqqında 1003 -il tarixli Sərəncam imzaladı.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsinin təşkili və formalaşdırılması ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin sədrliyi ilə 2002-ci il 12 avqust tarixində Naxçıvan Muxtar Respublikasında müşavirə keçirildi. Bölmənin yaradılması zəruriliyindən bəhs edən ümummilli lider Heydər Əliyev müşavirədəki nitqində demişdir: "Mən bununla Naxçıvan Muxtar Respublikasının inkişafına qədər çox az öyrənilmiş, qədim tarixinin, mədəniyyətinin, elminin, ədəbiyyatının yenidən dərinlənəndə araşdırılması və onlar haqqında elmi əsərlərin, populyar kitabların, yaxud başqa nəşrlərin hazırlanması məqsədi daşıyır. Eyni zamanda, Naxçıvanın özünəməxsus təbiəti, təbii sərvətləri, torpağı, təbii abidələri də təsəvvüf olsun ki, inkişaf qədər lazımı dərəcədə öyrənilməyib, bəlkə də düz olardı deyim ki, heç öyrənilməyibdir. Bunlara, mənim irəliləməyüm məsələlərin öyrənilməsinə böyük ehtiyac var".

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsinin təşkil edilməsi haqqında" 26 avqust 2002-ci il tarixli qərarına əsasən Bölmə tərkibindəki institutlar Naxçıvan Regional Elm Mərkəzi, Naxçıvan Elmi-Tədqiqat Bazası və Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının Batabat və Ağdərə stansiyalarının əməkdaşlarından təşkil olunmuşdur.

Sərəncama müvafiq olaraq, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsində 6 elmi tədqiqat institutu - Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutu; İncəsənət, Dil və Ədəbiyyat İnstitutu; Təbii Ehtiyatlar İnstitutu; Bioresurslar İnstitutu; Batabat Astrofizika Rəsədxanası və Əlyazmalar Fondu yaradılmışdır.

MADDİ-TEKNİKİ BAZA

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Qasımlı diqqət və qayğısı nəticəsində Naxçıvan Bölməsi üçün iki üçmərtəbəli bina ayrılmışdır. 2005-ci ildə Bölmənin Bioresurslar İnstitutunun müasir tələblərə cavab verən binası, 2010-cu ildə isə İnstitutun Biokimyəvi Tədqiqatlar laboratoriyasının binası istifadəyə verilmişdir. "Nəbatat bağı" yenidən qurulmuş, müasir texnologiyaya malik istilikxana təşkil olunmuşdur. Bölmənin Batabat Astrofizika Rəsədxanası üçün yeni bina tikilmiş, Elektron Kitabxana, Arxeologiya və Etnoqrafiya Muzeyi, Seysmologiya şöbəsi yaradılmışdır. Bölmə Beynəlxalq İnternet Şəbəkəsinə qoşulmuş, 5 elektron portal yaradılmışdır. 2005-ci il Bölmədə "Tusi" adlı nəşriyyat fəaliyyətə başlamış və nəşriyyatda çap olunan Bölmənin "Elmi əsərlər" və "Axtarışlar" jurnalları nəşr olunur. "Elmi əsərlər" jurnalı 2010-cu ildə beynəlxalq kod almışdır. Ümumiyyətlə, Bölmənin elmi-tədqiqat institutları üçün hər cür şərait mövcuddur. Laboratoriyalar üçün yeni cihaz və avadanlıqlar alınmış, elmi işçilər müasir kompüter və printerlərlə təmin olunmuşdur.

KADR HAZIRILIĞI

2003-cü ilin yanvarında 139 əməkdaşla, o cümlədən 51 elmi işçi ilə fəaliyyətə başlayan AMEA Naxçıvan Bölməsinin kadr potensialının artırılması istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirildi. Ulu öndər Heydər Əliyevin qayğısı sayəsində AMEA Naxçıvan Bölməsi üzrə seçkilər keçirildi, AMEA-nin müxtəlif elmi-tədqiqat institutlarına, təhsil müəssisələrinin doktoranturalarına gənc elmi kadrlar göndərildi, magistr təhsilli gənclər işə dəvət edildi. Bu diqqət və qayğı sonrakı illərdə də davam etdirildi. Hazırda Bölmədə işçilərinin sayı artaraq 259 nəfərə, elmi işçilər 102 nəfərə çatdırılmışdır. Bölmə əməkdaşlarının 2 nəfəri AMEA-nin həqiqi üzvü, 4 nəfəri AMEA-nin müxbir üzvü, 4 nəfəri elmlər doktoru, 56 nəfəri isə fəlsəfə doktoru olaraq fəaliyyət

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
NAXÇIVAN BÖLMƏSİ

yət göstərir ki, bu da elmi işçilərin 66%-ni təşkil edir. Elmi əməkdaşların 6 nəfəri professor, 40 nəfəri dosentdir.

2006-cı ildən AMEA Naxçıvan Bölməsinin "Vətən tarixi", "Arxeologiya", "Müəssisələrin təşkili və idarə olunması" ixtisasları üzrə doktorluq Dissertasiya Şurası fəaliyyət göstərir. Hazırda "Vətən tarixi", "Arxeologiya" ixtisasları üzrə şuranın fəaliyyəti davam edir. Bu şurada 14 nəfər elmlər doktoru, 86 nəfər isə fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmişdir. 2015-ci ildən Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının qərarı ilə Bölmənin nəzdində "Botanika" və "Fiziki kimya" ixtisasları üzrə fəlsəfə doktoru Dissertasiya Şurası təsdiq edilmişdir, bu şura hazırda "Fiziki kimya" ixtisası üzrə fəaliyyətini davam etdirir. Şurada 1 nəfər elmlər doktoru, 6 nəfər isə fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmişdir. Dissertasiya Şuralarında həm Naxçıvan Bölməsinin əməkdaşları, həm də müxtəlif elm və təhsil müəssisələrinin əməkdaşları fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru dissertasiyaları müdafiə etmişlər.

2006-cı ildən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən AMEA Naxçıvan Bölməsinə doktorantura və dissertantura yolu ilə kadr hazırlamağa icazə verilmişdir. Bölmənin fəaliyyətə başladığı ilk illərdə başqa elm və təhsil müəssisələri bölmə üçün kadr hazırlayırdısa, artıq son illərdə Naxçıvan Bölməsi Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə yanaşı, həm də Azərbaycanın və digər dövlətlərin elm və təhsil müəssisələri üçün kadr hazırlayır. Ümumiyyətlə, hər il bu məqsədlə 8-10 nəfərin doktorant və dissertant mövzularının təsdiqinə, elmi istiqamətlərin müəyyən edilməsinə nail olunur. Hazırda Bölmədə 14 nəfər doktorant, 38 nəfər dissertant müvafiq dissertasiyalar üzrə tədqiqatları davam etdirirlər.

ELMI NƏŞRLƏR, PATENTLƏR VƏ LAYİHLƏR.

Müəyyən edilmiş müvafiq profillərə uyğun Naxçıvan Muxtar Respublikasının tarixinin, etnoqrafiyasının, arxeologiyasının, mədəni mühitinin, folklorunun, flora və faunasının, təbii ehtiyatlarının araşdırılmasında əldə olunan mühüm nəticələr nəşr edilmişdir. Belə ki, fəaliyyəti dövründə Bölmənin 2 cildde "Naxçıvan Ensiklopediyası", "Naxçıvan abidələri ensiklopediyası", "Naxçıvan tarixi atlası", 3 cildde "Naxçıvan tarixi", "Naxçıvan teatrının salnaməsi", 3 cildde "Naxçıvanın folkloru antologiyası", "Dədə Qorqud yurdu-Naxçıvan" tarixi-coğrafi və etnoqrafik atlası, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının təbii sərvətləri: hazırkı vəziyyət və perspektivlər", 2 cildde Naxçıvan Muxtar Respublikasının "Qırmızı kitabı", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının ampeloqrafiyası", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının dərman bitkiləri", 2 cildde "Naxçıvan coğrafiyası" kimi fundamental nəşrləri işıq üzü görmüşdür. Ümumiyyətlə, Bölmənin fəaliyyəti dövründə əməkdaşların 228 monoqrafiyası, 210 kitabı, 6 dərslisi, 28 metodik vəsaiti, 8761 elmi məqaləsi və konfrans materialı, 219 tezisi, 22 xəritəsi çap olunmuşdur. Əsərlərdən 24 monoqrafiya, 19 kitab, 1862 məqalə və konfrans materialı, 71 tezis xaricə çapdan çıxmışdır. Elmi məqalələrdən 235-i "Web of Science", "Scopus" və digər elmi bazalara daxil olan impakt faktorlu jurnallarda çap edilmişdir. Əməkdaşların 550 əsərinə istinadlar qeydə alınmışdır. Əməkdaşlar açıq dünya ensiklopediyası Vikipediyanın ingilis və rusdilli sahifələrində Naxçıvan tarixi ilə bağlı erməni iddialarını ekrindən məqalələrin redaktəsini həyata keçirmiş, Azərbaycandilli Vikipediya ensiklopediyasında redaktələrlə yanaşı, Naxçıvan tarixi, mədəniyyəti, təbii sərvətləri ilə bağlı 230 yeni məqalə yerləşdirmişlər.

→ Davamı 22-ci səhifədə

↔ Əvvəlki 20-ci səhifədə

Bölmə əməkdaşları 5 tövsiyə, 50 bükletmə, 28 tövsiyə, 10 tövsiyə hazırlamış, 28 tövsiyəni "İtaliya qitəsinə nəzəriyyəyə görə III-cü, IV-cü və V-ci Respublika Müsabiqə"ndə təqdim etmək üçün patentləri qəbul olmuş, diplomla layiq görülmüşdür. Bölmənin elmi əməkdaşları fevral ayında "Azərbaycan ensiklopediyası"-nın, "Cümhuriyyət ensiklopediyası"-nın və "Türk dünyası ədəbiyyatçıları ensiklopediyası"-nın, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının fəvqəladə hallar atlası"-nın hazırlanmasında fəal iştirak etmişlər. Ötən dövr ərzində iki seriyada (ictimai və humanitar elmlər seriyası, təbiət və texniki elmlər seriyası) nəşr olunan Bölmənin "Elmi əsərlər" jurnalının 59 nömrəsi, "Axtarış" jurnalının isə 33 nömrəsi işıq üzü görmüşdür. Naxçıvan Bölməsinin əməkdaşlarının məqalələri əsasən "İrs", "Naxçıvan", "Yol", "Folklor/Odəbiyyat", "Qafqaz", "Elm və həyat" jurnalının xüsusi nömrələri Naxçıvana nəşr edilmişdir. Fevral ayı dövründə Bölmə əməkdaşları 4-6 beynəlxalq olmaqla 23 qrant layihəsinin qəbulu olmuşdur.

Bölmənin əməkdaşları Respublikası Ali Məcəlis Sədri 2005-ci il 6 dekabr tarixi "Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisindəki tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması və pasportlaşdırılması üçün təklif haqqında" Sərəncamına, əsasən Azərbaycan Milli Elm və Tədqiqat Akademiyasının Naxçıvan Bölməsi əməkdaşları tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində 1200-dən çox tarix və mədəniyyət abidəsi aşkar olunmuş və pasportlaşdırılmışdır. Bu abidələrdən 57-si dünyəvi, 465-i isə ölkə əhəmiyyətli tarix və mədəniyyət abidəsidir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlis Sədri 11 fevral 2014-cü il tarixi "Culfa rayonundakı "Əlincaqlar" tarixi abidəsinin bərpası və qorunması haqqında" və 2016-cı il 04 iyul tarixi "Qarabağın Türbə Kompleksinin bərpası və tədqiq olunması haqqında" Sərəncamına rəhbər tutaraq yarımdənliq tədqiqatı hər üç tarixi abidə üzrə bərpə işlərinə elmi və tarixi əsasən əsaslanmasına və tədqiq edilməsinə icazə vermiş, materiallar hazırlamış, ingiliss və rus dillərinə tərcümə etmişlər. Hər üç tarixi abidə haqqında hazırlanmış kitablar nəşr olunmuşdur.

Azərbaycan Milli Elm və Tədqiqat Akademiyasının keçmiş prezidenti Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlis Sədri NəYNESKO savayivli "İlandağ" geoparkının yaradılması və onun Olubla Geoparkı Sistemə və Ümumdünya İrsi Siyahısına salınmasına dair 17 dekabr 2018-ci il tarixli məktub ünvanlamışdır. Məktubda Azərbaycan Naxçıvan Bölməsi və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə "İlandağ" geoparkının yaradılması ilə bağlı lazımı işləri həyata keçirməsinə tapşırılmışdır. Layihənin icrası ilə əlaqədə AMEA Naxçıvan Bölməsi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Daşınmaz Əmlak və Torpaq Məsələləri üzrə Dövlət Xidməti, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Bölmənin üzvü mütəxəssisləri daxil edilməklə işi qəbul etmişlər. Layihə çərçivəsində Babək, Culfa və Ordubad rayonları ərazisində 1700 kvadrat kilometr sahəni əhatə edən "İlandağ" geoparkının layihələndirilməsinə əsasən işlər həyata keçirilmişdir. Geoparkın ərazisində yerləşən tarix-mədəniyyət abidələri, arxeoloji abidələrin vətənləşdirilməsi, təsviri və qorunması, pasport qeydiyyat kartları hazırlanmışdır. Nadir geoqraf-geomorfoloji, canlı təbiət, bitki-memarıq və arxeoloji obyektlər barədə məlumatları cəmləyən kompüter məlumat bazasının yaradılması üçün materiallar əsasən sistemləşdirilmişdir.

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ NAXÇIVAN BÖLMƏSİ

TƏBİQ YONUMLU İŞLƏR

AMEA Naxçıvan Bölməsi fevral ayı dövründə icra edilmiş tədqiqat işlərinin 174 müddətli əməkdaşları AMEA-nın illik hesabatlarına daxil edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlis Sədri Vəsil Taibov demişdir: "Azərbaycan Milli Elm və Tədqiqat Akademiyası Naxçıvan bölməsi... yaranmış şəraitdən məqsəddir istifadə etməli, elmi araşdırmalar necə olmalı, onların praktikada tətbiqi işləri dərəcədə artırılmalı, muxtar respublikamızın tarixi, arxeologiyası, təbii sərvətləri və onlardan istifadə imkanları barədə tədqiqat davam etdirilməli, fundamental nəşrlər hazırlanmalıdır".

Bölmənin fevral ayı dövründə Təbii Ehtiyatlar İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən "Sorsu" paleontoloji formasiyası üzrə tədqiqat işləri 11 nömrəli analiz edilmiş, quruluşu metodikasi, texniki şərtləri hazırlanmış, iki növdə mineralogiya dərman məhsuluna qəbul edilmişdir (yaş şəkildə və quru təhəlinədə) istifadəyə verilməlidir. Həmçinin Dənizdəki təbii suyun qorunmasını və məhsul istehsalı edilmişdir. Qabul və Duzdağda getirilmiş qüvvələrinin tərkibləri müəyyən edilmiş, onların yuvcu vəsali (palıç) və toz şəklində istehsalı üçün hazırlıq işləri həyata keçirilmişdir. Bilv əlminium quruluşunun tədqiqatından alınan sulfatın sulfatın kalium sulfatı qarışığı təsirinə dərin kalium sulfatının zəiflənməsi istiqamətində işlər davam etdirilir.

Bölmənin Biorezurslar İnstitutunda aparılan tədqiqat nəticəsində Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində elmi təbabətə və xalq təbabətinə istifadə olunan Farmakopeyaya daxil edilmiş 132 rəsmi (ofisial) dərman bitkilisinin olduğu müəyyən edilmişdir. Sənədlər şəraitində növlər dərman bitkilərindən ibarət quruluşu hazırlanmış üçün sertifikatlar alınmışdır. Dərman bitkililəri qablaşdırmaq üçün standartlara uyğun xüsusi karton paketlər əldə edilmiş və uyğun reserplərə müvafiq olaraq qarışıqlar hazırlanaraq qablaşdırılmışdır. Ölkənin respublikanı təbabətində bəzi xüsusi təqdimatları. Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzi İCRADA-dan alınmış apın nümunələrindən yerli şəraitə uyğun, uşaqdığ, saxtaya, yatmaya və xəstəliklərdən qorunmaya, yüksək məhsuldarlığı və dərman keyfiyyətinə görə kətilvi seçmə aparılmaq arpanı QI-85 və noxudun Qaraça-85 sortları yaradılaraq Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Seleksiya Nailiyyətlərini Sənədi və Müfəzəsi üzrə Dövlət Komissiyasına təqdim edilmiş. Sortlar respublikanın 8 müxtəlif rayonlarında sənəddən keçiriləcək müsabiqə və yüksək göstəricilərə görə sort adını doğrultmuş və rə-

yonlaşdırılması qərarlaşdırılaraq patent və sertifikat verilməlidir.

Bölmənin Ordubad rayonunun Aşağı Gylis kəndində yerləşən Biokimyəvi tədqiqat laboratoriyasını nəzərdən keçirən müxtəlif etir yağları, gülüb, boya, doqub alınması planlaşdırılıb və artıq gülb istehsalına başlanmış. Bunun üçün avdağlıq alımb və qarışdırılıb, indiki halda 120 litrə qədər gülb istehsal edilmişdir. Laboratoriyasının imkanlarından istifadə etməklə gülb-gül suyunun istehsalını artırmaq, nam cəvhratı, çaytikanı, kəkkilib, yovşan, rəzəyanə (şüyüb), çil nənəsi, üzərlik yağlarını artırmaq, bitkilərin pələndəyirilmişdir. Eyni zamanda plentəkdə sən çipəkədən ham rəng, həm də onun toxumundan yağ, ibtumu doqub, müxtəlif çeşiddə mənəbbələr və kompotlar da istehsal etmək mümkün olaçaqdır.

BEYNƏLXALQ ƏLAQELƏR VƏ TƏDBİRLƏR

Fevral ayı dövründə AMEA Naxçıvan Bölməsi 20-dən çox elm və təhsil mərkəzi, o cümlədən ABŞ, Fransa, Polşa, Türkiyə, Rusiya, İran, Gürcüstan və Qazaxıstan elm və təhsil müəssisələri ilə six elmi əlaqələr qurmuşdur. AMEA Naxçıvan Bölməsi ilə Polşa Elm Akademiyasının Krakov Bölməsi arasında "2014-2016-cı illər üzrə elm sahəsində əməkdaşlıq haqqında" protokol, Türkiyənin İydir Universiteti arasında elmi əlaqələr dərin memorandum, Biorezurslar İnstitutu ilə Özbəkistan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi "Botanika" Elm-İstehsalat Mərkəzi arasında qarşılıqlı anlaşma haqqında memorandum, İncəsənət, Dil və Gödəbiyyat İnstitutu ilə Türkiyənin İstanbul Universitetinin Türkiyəli Araşdırmaçılar İnstitutu, Şimali Makedoniya Respublikasının "Vision" Universiteti arasında əməkdaşlıq haqqında protokol, Bəstəni Astrofizika ilə İspaniya Respublikasının Maraga Astrofizika və Astrofizika Elmi-Tədqiqat İnstitutu arasında pedaqoji, tədqiqat və texnoloji əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandum. Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun Elm sahəsində arxeologiyası şəbəsi ilə Fransa Respublikası Milli Elmi Araşdırmaçılar Mərkəzinin Arxeologiya laboratoriyası arasında elmi əməkdaşlıq haqqında, Əlyazmalar Fondu ilə AMEA M.Füzəli adına Əlyazmalar İnstitutu arasında elmi əməkdaşlıq da müqavimə imzalanmışdır.

Dövlət dəstəyi ilə hər il AMEA Naxçıvan Bölməsinin tədqiqatçıları elmi əzəmləyərə göndərilir. Bu günə kimi əməkdaşlar Rusiya Dövlət Tarix Arxivində, Rusiya Dövlət Harbi-Tarix Arxivində, Gürcüstan Milli Arxivində, Gürcüstan Milli Mərkəzi Kitabxanasında, Gürcüstan Dövlət Tarix Muzeyində, İngiltərə

Milli Arxivlərində və digər arxiv, muzey və kitabxanalarda olub, orada Naxçıvanla bağlı toplanılan yeni materialları tədqiqatçı cəlb edilmiş.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin imzalıdır Fərman və sərəncamları, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamları, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məcəlis Sədri tərəfindən qərar və sərəncamları, Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin fərman və qərarları AMEA Naxçıvan Bölməsinin fevral ayında əs götürmüşdür. Bölmədə müxtəlif elm və təhsil müəssisələrinin iştirakı ilə beynəlxalq səviyyəli simpoziumlar, konfranslar keçirilmişdir. Bunlardan "Naxçıvan: tarixi gerçəklik, müasir dünya, inkişaf perspektivləri", "Naxçıvan bu gün: islahatlar, perspektivlər", "Mustafa Kamal Atatürk - Heydər Əliyev - Naxçıvan həyatı və inkişaf modeli", "Nuh peyğəmbər: Dünya tufanı və Naxçıvan", "Naxçıvan: ilk yaşayış və şəhərsalma yeri kimi", "Naxçıvan: İkkin şəhər və Duzdağ", "Naxçıvanın muxtariyyəti tarixi nailiyyətlər", "Naxçıvan Dədə Qorqud", "Naxçıvan qalaları: tarixdə və gündüzdə", "Naxçıvanın türk-islam mədəniyyətində əbədlər: tarixdə və gündüzdə", "Naxçıvan: İslam mədəniyyətinin paytaxtı", "Görmək Azərbaycanı bələdçilik: Nəmetullah Naxçıvanı" beynəlxalq konfrans və simpoziumlarının qeyd etmiş olub. Bölmə əməkdaşları Oksford, Dalba, Kyoto, İstanbul, Berlin, Hamburq, Türin, Zagreb, Qahirə, Budapeşt, Yunana, Astana, Aqaba, Bək, Ankara, Qaziantep, Antalya, İstanbul, Qars, Tbilisi, Tunis, Təhran, Tabriz, Urmiya, Batumi, Moskva, Sankt-Peterburq, Novosibirsk, Kiyev, Təkiyə və bir çox şəhərdə 462 beynəlxalq elmi simpozium və konfranslarda çıxış etmişlər.

ELM VƏ TƏHSİLİN ƏLAQƏSİ

Ölkə təhsilində ilk dəfə olaraq "İnteraktiv açıq dərs" layihəsi çərçivəsində AMEA Naxçıvan Bölməsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının ümumtəhsil məktəbləri arasında müxtəlif mövzularla interaktiv açıq dərslər təqdim olunmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlis Sədri "Ali və orta təhsil təhsil müəssisələrində ixtisaslaşdırılmış mütəxəssislərin ixtisaslaşdırılmış təqdimatları hamiliyə verilməsində dər əlavə tədbirlər və innovasiyaların dəstəklənməsi haqqında" 03 aprel 2019-cu il tarixli Sərəncamına əsasən Naxçıvan Dövlət Universitetinin AMEA Naxçıvan Bölməsinə hamiliyə verilməsi 5 ixtisası (Biologiya, Fizika, Tarix, Tərcümə (Fars-Azərbaycan dilləri), Tərcümə (Gör-Azərbaycan dilləri)) üzrə təhsil alan tələbələrə işğil ilə Bölmənin elmi-tədqiqat müəssisələrində müvafiq layihələr çərçivəsində tədbirlər (birgə tədqiqat, seminarlar, dəyirmi məsələlər, açıq dərslər, laboratoriya məq-

ğələləri və s.) keçirilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlis Sədri "Naxçıvan Muxtar Respublikasının elmi və orta təhsil təhsil müəssisələrində ümumtəhsil məktəbləri arasında əlaqələrin təqdimatı haqqında" 14 mart 2019-cu il tarixli Sərəncamına əsasən AMEA Naxçıvan Bölməsinin elmi dərəcəli əməkdaşlarının muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərindəki nümunəvi dərslərə iştirakı həyata keçirilmişdir. Bölmənin 53 elmi dərəcəli əməkdaş 33 ümumtəhsil məktəbində dərslər təqdim etmişdir.

AMEA Naxçıvan Bölməsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin birgə həyata keçirdiyi "Sabahın tədqiqatçıları" layihəsi çərçivəsində Naxçıvan şəhərinin ümumtəhsil məktəblərində 50 gənc bölmə alimləri tərəfindən hamiliyə götürüləcək fərdi və kollektiv şəkildə tədqiqatlar cəlb edilmiş və uğurlu nəticələr əldə olunmuşdur. Bölmənin 6 əməkdaşının rəhbərliyi ilə 10 gənc müxtəlif layihələrdə iştirak etmiş və əldə etdikləri nailiyyətlərə görə diplom və medallar qazanmışlar.

MUKAFATLAR VƏ TƏLTİFLƏR

Naxçıvan Bölməsinin səmərəli elmi fəaliyyətində bölmə rəhbəri tərəfindən dəstək qəbul edilmişdir. Bölmə əməkdaşlarından 3 nəfər "Əməkdar elm xadimi", 2 nəfər "Əməkdar müəllim", 1 nəfər "Əməkdar jurnalist" fəxri adına, 3 nəfər "Tərəqqi" medalına, 3 nəfər "Elm və Təhsil" medalına, 1 nəfər isə Prezidentin "Ərdi təqdimatına" layiq görülmüşdür. Əməkdaşlardan 3 nəfər Azərbaycan xüsusi ümumtəhsil lideri Heydər Əliyev anadan olmasının 90 ilyili ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlisinin "Düzi medala"na layiq görülmüş, bir nəfər Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlisinin Fəxri Fərmanı ilə, iki nəfər Naxçıvan Muxtar Respublikasının xidmətlərinə görə" nişanı ilə təltif edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məcəlisinin "Düzi medala"na layiq görülmüş, bir nəfər Naxçıvan Muxtar Respublikasının xidmətlərinə görə" nişanı ilə təltif edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının xidmətlərinə görə" nişanı ilə təltif edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının xidmətlərinə görə" nişanı ilə təltif edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının xidmətlərinə görə" nişanı ilə təltif edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının xidmətlərinə görə" nişanı ilə təltif edilmişdir.

Bölmənin 4 elmi əməkdaşı Naxçıvan şəhərində mənzil, 1 elmi əməkdaşı işə torpaq sahəsi ilə təmin edilmişdir.

Ümumi olaraq AMEA Naxçıvan Bölməsi muxtar respublikada elmi mühitin inkişaf etdirilməsində bir sıra uğurlara nail olmuşdur. Bölmə əməkdaşları qarşılıqlı vəzifələrinə yerinə yetirilməsi, müxtəlif elmi potensialları səmərəli istifadə etməklə elmi-tədqiqat işlərini mövduzi tələblərə cavab verə biləcək səviyyədə aparınmasına çalışmışlar.

Orxan Bağirov,

AMEA Naxçıvan Bölməsinin Elm və Tədqiqat Departamentinin rəhbəri, agrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Rəşad Zülqurnov,

AMEA Naxçıvan Bölməsinin elmi katibi, litologiya üzrə fəlsəfə doktoru